

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Vreme za odgovornost

Krivična prijava protiv nadležnih zbog nepreduzimanja mera zaštite od aerozagađenja

Valjevo 23. mart 2026. Udruženje „Lokalni odgovor“ je podnelo Osnovnom javnom tužilaštvu u Valjevu krivičnu prijavu protiv odgovornih lica u Gradskoj upravi Valjevo i Zavodu za javno zdravlje zbog sumnje na krivično delo nepreduzimanja mera zaštite životne sredine. Prijava ukazuje na propust u organizovanju obaveštavanje škola i javnosti tokom epizoda povećanog zagađenja vazduha u periodu od novembra 2025. do januara 2026. godine, iako je to bila obaveza iz Plana kvaliteta vazduha i Kratkoročnog akcionog plana.

Obaveštavanje javnosti, obdaništa i škola o aerozagađenju propisano je Planom kvaliteta vazduha Grada Valjeva za period 2024–2027. i njegovim Kratkoročnim akcionim planom. Nadležni organi su obavezni da tokom epizoda povećanog zagađenja blagovremeno obaveštavaju škole, vrtiće i druge ustanove kako bi prilagodile aktivnosti i smanjile izloženost dece zagađenom vazduhu. Kao nosioci ove mere određeni su Gradska uprava Valjevo i Zavod za javno zdravlje. Prema zvaničnim podacima državnog monitoringa, u Valjevu su [tokom novembra i decembra 2025.](#) zabeležena višestruka prekoračenja graničnih vrednosti PM₁₀ čestica, dok je samo tokom januara 2026. godine ta vrednost prekoračena 25 puta.

Zbog toga je „Lokalni odgovor“ tokom decembra 2025. godine uputio zahteve za pristup informacijama predškolskoj ustanovi „Milica Nožica“, osnovnim i srednjim školama u Valjevu i Školskoj upravi. [Sve ustanove su potvrdile](#) da tokom epizoda povećanog zagađenja vazduha nisu dobijale obaveštenja nadležnih organa, niti su preduzimane mere zaštite dece, odnosno roditelji, deca i učenici nisu bili informisani o rizicima, niti su prilagođavane aktivnosti na otvorenom za decu i učenike.

Vazduh u Valjevu se duže od deceniju svrstava u najlošiju kategoriju, što prema domaćim propisima obavezuje lokalne vlasti da razviju i primenjuju Plan kvaliteta vazduha kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na dozvoljene granične vrednosti. Međutim, Plan je [usvojen tek u oktobru 2024.](#) godine, nakon višegodišnjeg pritiska javnosti, [stručnih rasprava](#) i više vraćanja dokumenta na doradu od strane nadležnog ministarstva. Dosadašnje iskustvo pokazuje da se Plan kvaliteta vazduha i njegov Kratkoročni akcioni plan ne primenjuju.

Posebno zabrinjava odsustvo obaveštavanja javnosti i ustanova – koje ne zahteva posebna finansijska sredstva, ali može značajno doprineti zaštiti zdravlja. Svrha obaveštavanje jeste da omogući građanima i ustanovama da prilagode svoje aktivnosti i smanje izloženost dece, učenika i drugih korisnika zagađenju vazduha. Bez pravovremenog obaveštavanja škole, vrtići i roditelji nemaju mogućnost da preduzmu ni najosnovnije mere zaštite.

Cilj ove inicijative je utvrđivanje eventualne odgovornosti za konkretne propuste, ali i pokretanje mehanizma za doslednu primenu Plana kvaliteta vazduha i njegovog kratkoročnog akcionog plana. Građani imaju pravo da budu blagovremeno informisani o rizicima po zdravlje jer su nadležni obavezni da primenjuju mere koje su sami doneli kroz zvanične planske dokumente. Lokalni odgovor će nastaviti da prati primenu mera predviđenih Planom kvaliteta vazduha i da, koristeći raspoložive pravne i institucionalne mehanizme, insistira na odgovornosti i primeni.

Udruženje „Lokalni odgovor“